

THEMA: *MACHT*

Tekst: Marc Schweppe Beeld: Shutterstock, Marja Brouwer

KENNIS IS MACHT, KENNIS DELEN IS MACHTIG

Om van elkaar te kunnen leren moet je kennis delen. Een platform van accountants en toezichhouders gaat regelmatig met elkaar in gesprek, om samen het beroep beter te maken.

“Individueel is de accountant beperkt in zijn mogelijkheden signalen af te geven. Maar collectief kunnen beroepsgenoten wel degelijk hun stem laten horen. Door het delen van ervaringen kunnen risico's in het maatschappelijk systeem eerder worden getraceerd en gesignaleerd.” Dat zei toenmalig NIVRA-bestuursvoorzitter Jan Helderman in april 2008, bij de opening van het nieuwe kantoor van de beroepsorganisatie. De huidige NBA opereert vanuit datzelfde huis en heeft sindsdien een reeks initiatieven opgezet om kennis tussen beroepsgenoten te delen. Zoals een flinke serie 'publieke management letters', waarin potentiële risico's binnen specifieke sectoren worden gesignaleerd en aanbevelingen worden gedaan om die het hoofd te bieden. De jongste ontwikkeling is de opzet van het platform 'Leren van toezicht'. Accountants en toezichthouders gaan daarbij met elkaar in gesprek, met als gezamenlijk doel het beroep beter te maken.

INVLOED

Eerder zocht de NBA naar mogelijkheden om ook voor het accountantsberoep een soort 'Onderzoeksraad voor de Veiligheid' op te zetten, zoals die bijvoorbeeld in de luchtvaart actief is. Maar de realisatie daarvan liep stuk op praktische bezwaren, bijvoorbeeld rondom het kunnen vrijwaren van accountants voor tuchtrechtelijke procedures. *Blamefree reporting* bij incidenten bleek nog een brug te ver. Een alternatief werd gevonden in het regelmatig delen van bevindingen uit de praktijk, binnen het genoemde platform.

“De kracht van het platform is dat mensen de grondhouding hebben om naar elkaar te luisteren en in een vertrouwelijke setting net wat meer geneigd zijn te vertellen hoe naar een casus gekeken gaat worden”, aldus Bas Hidding, die als bestuursvoorzitter van Flynth was betrokken bij de start van het platform.

Robert Mul, hoofd Beroepsontwikkeling & Beleid bij de NBA en in die rol voorzitter van het platform, omschrijft het delen van kennis binnen het platform als wederzijds invloed uitoefenen op elkaar. “Invloed is veel belangrijker dan macht. Daarmee veranker je een gewenste verandering veel beter, intrinsiek. Waarbij je ook nog eens open staat voor inzichten van een ander, die wellicht tot verbetering leiden van je eigen opvattingen.” Hij ervaart de gesprekken binnen het platform, waarin toezichthouder AFM en ook de Accountantskamer (tuchtrechter) een stevige rol vervullen, meer als “normbeschouwend” dan normoverdragend.

BIJEENKOMSTEN

In 2017 organiseerde het platform bijeenkomsten over fraude en IT-audit. In de voorjaarsbijeenkomst van mei 2017 bleek dat verschillende accountantsorganisaties goede ervaringen hebben opgedaan met interne

PLATFORM LEREN VAN TOEZICHT

Het platform 'Leren van toezicht' heeft als doel bevindingen uit het accountantstoezicht om te werken naar praktische lessen voor verbetering. De opzet van het platform is een uitwerking van maatregel 6.2 uit het rapport *In het publiek belang* (september 2014). De organisatie van het platform ligt in handen van de NBA. Vaste deelnemers zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Accountantskamer (tuchtrechter), de Raad voor Toezicht van de NBA, kantorenorganisatie SRA, het Adviescollege Beroepsreglementering van de NBA en verschillende accountantsorganisaties.

In 2016 is het platform gestart als een pilot. In 2017 jaar zijn twee platformbijeenkomsten gehouden, over fraude en IT-audit. Uit het platform is verder een *factsheet* voortgekomen over objectiviteit van de accountant bij splitsing van partijen, een werksessie over onafhankelijkheid en recent 'sterk aanbevolen', over wat te doen met IT-audit.

In 2018 staan bijeenkomsten gepland voor mei en november. Het platform gaat in mei verder met het thema fraudebestrijding. De novemberbijeenkomst wordt gewijd aan verslagen over de toetsing van kleinere en middelgrote accountantskantoren in 2017 door de Raad voor Toezicht (NBA) en door SRA. Meer informatie over het platform is te vinden via www.accountant.nl/themas/lerend-vermogen.

**'HET UNIEKE VAN
HET PLATFORM IS
TOCH HET GESPREK DAT
PLAATSVINDT.'**

fraudepanels, die aanwijzingen voor fraude bespreken. Ook het belang van breed samengestelde controleteams kwam uit de onderlinge discussie naar voren: om fraude te kunnen herkennen heb je niet alleen forensische experts nodig, maar ook mensen met verstand van de klant en van de sector waarin die klant actief is. Beroepsorganisatie NBA onderzoekt nu hoe opvolging kan worden gegeven aan de suggesties van het platform; bijvoorbeeld rondom de meldplicht bij het constateren van fraude, maar ook als het gaat om herstelplannen. Eerste resultaat is een nieuwe publicatie over 'Rode vlaggen'.

RODE VLAGGEN

Deze net verschenen publicatie in de reeks 'specials' van Accountant is het vervolg op 'Uitglijders' (2016). In *Rode vlaggen* worden zoveel mogelijk rode én groene vlaggen genoemd, die van belang zijn voor het herkennen, redresseren en melden van (signalen van) fraude.

Auteur is juridisch journalist Lex van Almelo. Over de inhoud zegt hij: "In *Rode vlaggen* putten we uit de rechtspraak over gevallen van fraude, waarin accountants (en een enkele keer een belastingadviseur of administratiekantoor) een rol speelden en soms al dan niet terecht een melding achterwege hebben gelaten."

Voor *Rode vlaggen* is niet alleen gekeken naar tuchtrechtspraak, maar ook naar straf- en bestuursrechtspraak. "Bovendien zijn niet alleen zaken geselecteerd, waarin accountants een steek lieten vallen, maar ook uitspraken over zaken waarin de accountant het goed heeft gedaan", aldus Van Almelo. "De bedoeling van de verzamelde casuïstiek is niet de accountant in een kwaad daglicht te plaatsen, maar om hem en haar te helpen bij het verder ontwikkelen van hun 'niet-pluis'-gevoel, zodat zij 'vlaggen' als hun klant buitenspel staat."

De publicatie 'Rode vlaggen' is verkrijgbaar via nba.nl.

***'INVLOED IS VEEL
BELANGRIJKER DAN MACHT,
DAARMEE VERANKER JE EEN
GEWENSTE VERANDERING
VEEL BETER.'***

Eind 2017 sprak het platform over de groeiende rol van IT binnen de accountantscontrole, gebaseerd op terugkerende bevindingen van de AFM. Als het om IT-kennis gaat is de accountant in veel gevallen nog 'onbewust onbekwaam', aldus de deelnemers. Dat vraagt om aanpassingen in de opleiding, om IT-training voor ervaren accountants of wellicht een urennorm voor IT in de audit. Om de discussie zo goed mogelijk te kunnen voeren waren ook vertegenwoordigers van NOREA, de beroepsvereniging van IT-auditors, en enkele IT-auditors zelf aanwezig. De samenstelling van het platform is dus zeker niet in beton gegoten.

Ook in 2018 staan bijeenkomsten van het platform 'Leren van toezicht' gepland. Uitgangspunt is opnieuw dat wordt gesproken over concrete, casusoverstijgende onderwerpen, die door een groep deelnemers samen met de NBA worden voorbereid. Maar in het platform zit niet iedereen, dus moet er wel aandacht zijn voor de effectieve doorvertaling van de besproken thema's naar de werkvloer. Dat vraagt vooral inzet van de betrokken accountantskantoren en de NBA.

Is het niet een idee om daarvoor een database met lessen uit toezicht op te zetten? Hidding ziet dat niet als primair doel: "Het unieke van het platform is toch het gesprek dat plaatsvindt. Niet alleen om het gesprek zelf, maar om dat door te vertalen en terug te geven aan het beroep." ←